

คำชี้แจง

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน งานประดิษฐ์ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพเล่มนี้ จัดพิมพ์โดย บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

ผู้เรียบเรียง

นางสาวปิยวีร์ จุติพงษ์รักษา

ผู้ตรวจ

- นางเดือนนภา อุ่นอ่อน
- นางสาวภาวณา ชลาภิรมย์
- นางสาวราตรี มหาศิริ

บรรณาธิการ

- นางสาวสุชาดา วราห์พันธ์
- นางสาวจริยา บุรพุกุลศรี

หนังสือเล่มนี้ประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และจะต้องส่งให้สำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตรวจสอบประเมินคุณภาพทางวิชาการ เพื่อออก
ใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาแทนใบประกันคุณภาพของสำนักพิมพ์ กรณีที่พบข้อบกพร่อง
ข้อผิดพลาด กรุณาแจ้งให้สำนักพิมพ์ทราบเพื่อดำเนินการตามที่ระบุในใบประกันคุณภาพสื่อฯ
(ปกหลัง) พร้อมทั้งแจ้งให้สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาทราบด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูล
ประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษาต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

งานประดิษฐ์ ๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

นางสาวปิยวีร์ จุติพงษ์รักษา ศศ.ม. (คหกรรมศาสตร์ศึกษา)

ผู้ตรวจ

นางเดือนนภา อุ่นอ่อน ศษ.ม. (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต)
นางสาวภาวณา ชลาภิรมย์ กศ.บ. (คหกรรมศาสตร์)
ค.อ.ม. (ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต)
นางสาวราตรี มหาศิริ ค.อ.ม. (ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต)

บรรณาธิการ

นางสาวสุชาดา วราห์พันธ์ กศ.บ. (สังคมศึกษา), ค.ม. (พื้นฐานการศึกษา)
นางสาวจริยา บุรพุกุลศรี กศ.บ. (คหกรรมศาสตร์),
ศศ.ม. (คหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน)

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ISBN 978-616-07-2233-4

จัดพิมพ์โดย บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

ฝ่ายการตลาด, ฝ่ายการเงินและบัญชี, ฝ่ายผลิตและจัดส่ง :

๖๙/๑๐๙ หมู่ ๑ ซ.พระแม่การุณย์ ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐
โทร. ๐ ๒๕๘๔ ๕๘๘๙, ๐ ๒๕๘๔ ๕๙๙๓, ๐ ๒๕๖๑ ๔๕๘๐-๒, ๐ ๒๕๘๒ ๒๓๑๔-๑๕
โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๕๕๗๓, ๐ ๒๕๘๒ ๒๓๑๓

ฝ่ายวิชาการ :

๘๗/๑๒๒ ถ.เทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทร. ๐ ๒๕๘๙ ๑๓๖๙, ๐ ๒๕๕๔ ๔๘๑๘-๒๐, ๐ ๒๕๕๓ ๘๑๖๘-๙ โทรสาร ๐ ๒๕๘๐ ๒๙๒๓

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์เป็นของบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

๓

การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ

๔๐

บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ	๔๑
ประเภทบรรจุภัณฑ์	๔๓
วัสดุธรรมชาติที่ใช้ทำบรรจุภัณฑ์	๔๘
การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์	๕๒
สรุป	๖๘
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๖๙
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	๗๐

๔

เศรษฐกิจพอเพียงกับงานอาชีพ

๗๑

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๗๒
เศรษฐกิจพอเพียงกับงานอาชีพ	๘๓
สรุป	๘๗
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๘๘
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	๘๙

๕

โครงการงานอาชีพ

๙๐

ความหมายและความสำคัญของโครงการ	๙๑
ประเภทของโครงการงานอาชีพ	๙๔
การเขียนโครงการงานอาชีพ	๙๖
สรุป	๑๐๖
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๑๐๖
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	๑๐๗

บรรณานุกรม

๑๐๘

แผนผังแสดงสาระการเรียนรู้

๑. งานประดิษฐ์กับการประกอบอาชีพ

- ♥ งานประดิษฐ์กับการประกอบอาชีพ
- ♥ ของชำร่วย ของที่ระลึก
- ♥ ประดิษฐ์และรับจัดดอกไม้
- ♥ งานประดิษฐ์ในห้องถิ่น

๒. การออกแบบบรรจุภัณฑ์

- ♥ การออกแบบบรรจุภัณฑ์
- ♥ การออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยใช้โปรแกรม Photoshop เบื้องต้น
- ♥ วัสดุบรรจุภัณฑ์
- ♥ บรรจุภัณฑ์กับการรักษาสีสิ่งแวดล้อม

๓. การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ

- ♥ บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ
- ♥ ประเภทบรรจุภัณฑ์
- ♥ วัสดุธรรมชาติที่ใช้ทำบรรจุภัณฑ์
- ♥ การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์

๔. เศรษฐกิจพอเพียงกับงานอาชีพ

- ♥ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ♥ เศรษฐกิจพอเพียงกับงานอาชีพ

๕. โครงการงานอาชีพ

- ♥ ความหมายและความสำคัญของโครงการ
- ♥ ประเภทของโครงการงานอาชีพ
- ♥ การเขียนโครงการงานอาชีพ

งานประดิษฐ์ ๓

งานประดิษฐ์ กับการ ประกอบอาชีพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

บทเรียนนี้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง ๑.๑ เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

มฐ. ง ๑.๑ (๑) อภิปรายขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
(๒) ใช้ทักษะในการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณธรรม
(๓) อภิปรายการทำงานโดยใช้ทักษะการจัดการเพื่อการประหยัดพลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

แนวคิด

การประกอบอาชีพด้านงานประดิษฐ์ เป็นอาชีพหนึ่งที่สามารถทำเป็นอาชีพหลักของครอบครัว หรืออาชีพเสริมก็ได้ ซึ่งคนไทยเป็นผู้มีฝีมือการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ มาแต่ดั้งเดิม หากได้รับการสนับสนุนด้านการออกแบบ การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และหาตลาดเพื่อจำหน่ายได้ จะทำให้ชาวบ้านมีอาชีพมีรายได้ และช่วยให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สาระการเรียนรู้

- งานประดิษฐ์กับการประกอบอาชีพ
- ของชำร่วย ของที่ระลึก
- ประดิษฐ์และรับจัดดอกไม้
- งานประดิษฐ์ในท้องถิ่น

3

งานประดิษฐ์กับการประกอบอาชีพ

งานประดิษฐ์นอกจากจะทำขึ้นเพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ของผู้ประดิษฐ์แล้ว หากฝึกฝนจนชำนาญเกิดทักษะการปฏิบัติ สามารถผลิตชิ้นงานได้อย่างรวดเร็วและมีจำนวนมากเกินความต้องการใช้ในครอบครัว ก็สามารถนำไปจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวได้ ปัจจุบันมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ส่งเสริมให้คนไทยฝึกฝีมือการประดิษฐ์ และผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านต่าง ๆ จำหน่ายเป็นอาชีพเสริม เพื่อช่วยให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากแนวพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ด้านการส่งเสริมอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านของราษฎรในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยจัดตั้งและพระราชทานชื่อ “มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษในพระราชินี” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ ต่อมาเปลี่ยนเป็น “มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง” ใน พ.ศ. ๒๕๓๑ และใช้ต่อมาจนถึงปัจจุบัน ด้วยแนวพระราชดำริว่า หากราษฎรซึ่งมีอาชีพหลักทางการเกษตรและมีรายได้น้อย มีอาชีพเสริมทางการผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านออกจำหน่าย ก็จะช่วยให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประกอบกับศิลปกรรมพื้นบ้านของท้องถิ่นหลายแห่งมีพื้นฐานที่ดี ชาวบ้านพอมีฝีมือผลิตได้บ้างแล้วเพียงแต่ต้องมีการพัฒนาคุณภาพการออกแบบ และการหาตลาดจำหน่ายให้ นอกจากเป็นการสร้างอาชีพเสริมแล้ว กิจกรรมส่งเสริมศิลปาชีพยังช่วยให้มีการอนุรักษ์และสืบสานศิลปหัตถกรรมของท้องถิ่นและของชาติให้คงอยู่ถาวรต่อไป พร้อมกับการพัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น

รายได้เสริมจากงานประดิษฐ์

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ The Support Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization) เรียกโดยย่อว่า “SACICT” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกอบอาชีพผสมผสานเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านตามโครงการส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และส่งเสริมสนับสนุนด้านการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ดังกล่าวทั้งในประเทศและต่างประเทศ

[4]

สาระน่ารู้

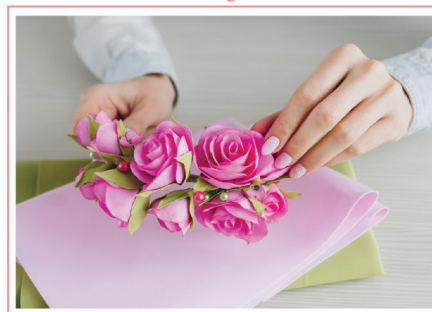

วิสัยทัศน์ของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ

วิสัยทัศน์ของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพปี พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๖ คือ “สืบสาน รักษา และนำคุณค่าแห่งศิลปาชีพอันเป็นคุณค่าแห่งความเป็นไทย ให้ก้าวไกลเป็นที่ยอมรับในเวทีหัตถกรรมโลกเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย และความยั่งยืนของชุมชน”

ผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพที่สำคัญมีมากมายหลายอย่าง โดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ คือ งานเครื่องเงิน เครื่องทอง งานถมทอง งานคร่ำ งานลงยาสี งานทอผ้า งานจักสาน งานแกะสลัก งานเครื่องปั้นดินเผาและงานศิลปะประดิษฐ์ต่าง ๆ ได้แก่ งานทำตุ๊กตาชาววัง งานทำดอกไม้ประดิษฐ์ งานปักผ้า และงานตกแต่งด้วยปีกแมลงทับ งานศิลปาชีพนี้ทำให้บุตรหลานเกษตรกรได้รับการฝึกประดิษฐ์งานฝีมือและจำหน่ายชิ้นงานที่เกิดจากการฝึก ทำให้มีรายได้เสริม ช่วยให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น งานศิลปะประดิษฐ์ที่เป็นที่นิยมและมีผู้ประกอบอาชีพอย่างแพร่หลายในปัจจุบันแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ได้ดังนี้

๑. กลุ่มอาชีพของชำร่วย ของที่ระลึก
๒. กลุ่มประดิษฐ์และรับจัดดอกไม้
๓. กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป

กลุ่มประดิษฐ์และจัดดอกไม้

ทั้ง ๓ กลุ่มเป็นอาชีพที่ต้องใช้ทักษะฝีมือ ความอดทน และมีใจรักในการทำงาน ตลอดจนพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ จึงจะช่วยให้สามารถประกอบอาชีพนั้นได้อย่างยาวนานสืบทอดสู่รุ่นลูกหลานได้ จัดเป็นการอนุรักษ์การประกอบอาชีพของคนไทยอีกทางหนึ่ง

[5]

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ

ของชำร่วย ของที่ระลึก

ของที่ระลึก หมายถึง สิ่งของที่มอบให้เพื่อเตือนความทรงจำเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

ของชำร่วย หมายถึง ของตอบแทนผู้มาช่วยงาน

6

จากความหมายของคำว่า ของชำร่วย ของที่ระลึก หมายถึง สิ่งของที่มอบให้ผู้อื่นหนึ่ง เพื่อเป็นการขอบคุณ เพื่อเตือนความจำให้ระลึกถึงวันหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อบุคคลใด บุคคลหนึ่ง และจากพฤติกรรมการให้ของมนุษย์ทำให้พอจะสันนิษฐานได้ว่าของที่ระลึกนั้นมีการมอบ ให้แก่กันนับตั้งแต่มนุษย์พวกแรกที่เกิดมาบนโลกแล้ว แต่เดิมจะใช้สิ่งของที่หาได้นั้นมามอบให้กัน ได้แก่ อาหาร เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ต่อมาเมื่อมนุษย์พัฒนาด้านการคิด ความเป็นอยู่ และสังคม มีการพัฒนารูปแบบของใช้มากขึ้น มีการทอผ้า ทำภาชนะเครื่องปั้นดินเผา มีระบบแลกเปลี่ยนสิ่งของ ทำให้การกระจายตัวของเครื่องใช้มีมากขึ้นด้วย ทำให้วัสดุที่นำมาใช้ทำของที่ระลึกมีความแตกต่างกันไป รวมถึงเทคนิคการทำและค่านิยมหรือประเพณีนิยมของคนในท้องถิ่น

ผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของชำร่วย ของที่ระลึก แบ่งเป็น ๔ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

๑. ผู้ผลิตหรือผู้ทำ

เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการทำผลิตภัณฑ์เพียงอย่างเดียว ไม่ขายเอง แต่จะเป็นการผลิต จำนวนมาก ๆ แล้วส่งไปให้พ่อค้ารับไปขายอีกต่อหนึ่ง มีหลายวิธีได้แก่

๑.๑ **ผลิตสินค้าด้วยทุนของตนเอง** หรือเรียกว่า เจ้าของคนเดียวแล้วส่งต่อให้ พ่อค้าคนกลาง

๑.๒ **รับจ้างผลิตชิ้นส่วนของงานต่าง ๆ** อาจรับทำเป็นประจำหรือครั้งคราว หรือ เรียกว่า “จ้างตัดตอน” เช่น รับตัดเสื้อตุ๊กตา ทำลวดดอกไม้ไหว ทำลวดก้านต้นดอกไม้สำเร็จ เย็บรับบินลูกไม้เป็นจีบระบายสำหรับตกแต่งเสื้อผ้า หรือทำเครื่องประดับผม

๒. ผู้จำหน่ายหรือผู้ขาย

เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการขายสินค้า มีหลายรูปแบบดังนี้

๒.๑ ร้านขายสินค้าเฉพาะอย่าง

เดิมมีแหล่งใหญ่อยู่ที่พาหุรัด สำเพ็ง ปัจจุบัน มีการเปิดร้านจำหน่ายในห้างสรรพสินค้า ซึ่งเป็นที่ นิยมอย่างสูง เพราะมีความสะดวกสบาย มีร้านค้า และสินค้าจำนวนมากให้เลือกซื้อ ส่วนใหญ่จะรับ สินค้าจากแหล่งผลิตโดยตรง แล้วนำมาตกแต่ง เพิ่มบรรยากาศให้สวยงาม เพื่อดึงดูดและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ซื้อมากยิ่งขึ้น

ร้านขายสินค้าเฉพาะอย่าง

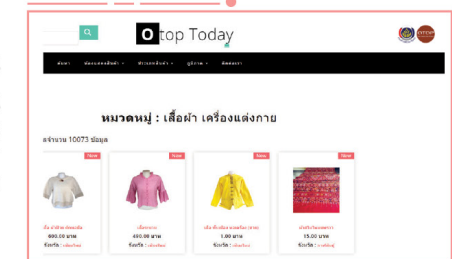
7

๒.๒ **ร้านขายไม่ประจำ** เนื่องจาก ของชำร่วย ของที่ระลึกส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก พกพาสะดวก จึงสามารถตั้งขายบนแผงริมทางเท้าได้ แต่การจัดตั้งควรจัดวางให้เหมาะสม โดยจัดวางในเขตที่ทางราชการกำหนดให้เป็น ที่วางขายของบนทางเท้าได้จึงจะเหมาะสมและ ถูกต้อง อุปกรณ์การขายต้องมีน้ำหนักเบา เก็บเคลื่อนย้ายได้รวดเร็ว

ร้านแผงลอย

๒.๓ **การขายตรง** ปัจจุบันเป็น ช่องทางจำหน่ายที่นิยมอย่างมาก มีทั้งใช้พนักงาน นำสินค้าไปขายให้ผู้บริโภคถึงบ้าน หรือสถานที่ ทำงาน และอีกวิธีหนึ่งคือขายผ่านทางเครือข่าย อินเทอร์เน็ต

การขายตรง ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน https://www.optoday.com/search_cat.php?cat=3

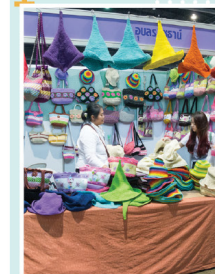
ช่องทางการขายที่กล่าวมาเหมาะกับสินค้าแต่ละประเภทที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น ผู้ขายควรพิจารณาเลือกให้เหมาะกับสินค้าที่ต้องการขาย จึงจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการขาย และทำกำไรได้มากขึ้น

สาระน่ารู้

เทคนิคการขายตรงให้ได้ใจลูกค้าด้วยการเปิดใจ

ผู้ที่ประกอบธุรกิจขายตรงจะต้องมีการเปิดใจยอมรับในรูปแบบและ ลักษณะของการขายตรง การเปิดใจเปรียบเหมือนกับการเปิดประตูหรือ หน้าต่างเพื่อรับรู้ถึงบรรยากาศของโลกภายนอกในมุมมองที่กว้างขึ้น ดังนั้น ถ้าต้องการประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพขายตรง จะต้องมีความคิดที่ดีต่อระบบการขายตรง และเปิดใจยอมรับในธุรกิจ ขายตรง เพื่อโอกาสในการประสบความสำเร็จในอนาคต

8

๓. ผู้ผลิตและจัดจำหน่าย (ทำและขาย)

เป็นการประกอบธุรกิจที่นิยมมาก เนื่องจากทำได้เงินหมุนเวียนประจำวัน ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจอาหารสด เช่น ร้านขายผลไม้สด ร้านก๋วยเตี๋ยว ร้านข้าวมันไก่ ร้านจัดและขายดอกไม้สด

๔. บรรจุภัณฑ์ (การหีบห่อ)

การบรรจุภัณฑ์หรือการหีบห่อ หมายถึง ภาชนะที่ใช้ห่อหุ้มใส่ของต่าง ๆ ควรวางแบบและเลือกวัสดุให้เหมาะสมกับสินค้า เน้นความคงทน สวยงาม ปกป้องสินค้าให้อยู่ในสภาพดีจนถึงมือผู้บริโภค และคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้ โดยวัสดุที่ย่อยสลายง่ายหลังจากใช้งาน เพื่อลดปริมาณขยะและรักษาสิ่งแวดล้อม บรรจุภัณฑ์มีหลากหลายรูปแบบ ทั้งถุง กล่อง ตะกร้า ลัง ทำจากวัสดุหลากหลายประเภท ทั้งกระดาษ พลาสติก โลหะ ผ้า แก้ว ซึ่งมีจำหน่ายทั่วไป แหล่งจำหน่ายขนาดใหญ่อยู่ที่ถนนราชวงศ์ กรุงเทพมหานคร

งานประดิษฐ์มีความแตกต่างกันทั้งด้านรูปแบบวัสดุที่ใช้ผลิต ดังนั้นบรรจุภัณฑ์สำหรับงานประดิษฐ์จึงควรมีลักษณะที่สามารถป้องกันสิ่งของภายในได้ดี ซึ่งควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๑. น้ำหนักเบา สามารถใช้มือหยิบถือได้ง่าย
๒. ใช้งานสะดวก กะทัดรัดไม่ใหญ่เทอะทะ และจัดส่งง่าย
๓. มีวัสดุกันการแตก กันความเสียหายของชิ้นงาน
๔. บรรจุภัณฑ์ที่ห่อหุ้มผลิตภัณฑ์ ใช้วัสดุที่มีความอ่อนนุ่ม ไม่ทำให้เกิดรอยขีดข่วนจากการห่อหุ้มสินค้า
๕. สามารถทนต่อแรงกระแทก แข็งแรงทนทาน
๖. สามารถป้องกันผลิตภัณฑ์ภายในไม่ให้เสียหายและรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ไว้ได้เช่นเดิม
๗. ให้ข้อมูลของสินค้าที่ห่อหุ้มภายในชัดเจน
๘. มีเอกลักษณ์เฉพาะที่โดดเด่นสวยงาม ดึงดูดสายตาผู้บริโภคให้เกิดแรงจูงใจในการนำไปใช้

9

คุณสมบัติที่ดีของผู้ประกอบอาชีพผลิตของชำร่วย ของที่ระลึก

มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพดี โดยต้องคำนึงถึงความประหยัด ปลอดภัย และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เป็นผู้ปฏิบัติงานด้วยความประณีต รอบคอบ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ศึกษาการใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้อง และปลอดภัย ตลอดจนการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้คงสภาพสามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่า

ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานประดิษฐ์ ขั้นตอนการประดิษฐ์ชิ้นงานต่าง ๆ อย่างเข้าใจ

รักการประดิษฐ์ มีความคิดสร้างสรรค์งานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

ประกอบอาชีพด้วยความสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสีสิ่งแวดล้อม

ประดิษฐ์และรับจัดดอกไม้

ดอกไม้เป็นของขวัญ ของชำร่วยที่นิยมในหมู่คนไทยมาอย่างยาวนานทั้งดอกไม้สดและดอกไม้ประดิษฐ์ ส่วนการประดิษฐ์ดอกไม้ที่นับว่าเป็นเอกลักษณ์ของไทยโดยเฉพาะ ได้แก่ พวงมาลัยแบบต่าง ๆ กระถางลอย การจัดพานพุ่ม บายศรี ภาชนะใบตอง ซึ่งไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน

ปัจจุบันมีการพัฒนาโดยผลิตผ้าที่มีเนื้อผ้าสีใกล้เคียงดอกไม้ ใบตองธรรมชาติ นำมาประดิษฐ์ดอกไม้ มาลัย พานพุ่ม ได้สวยงามเหมือนดอกไม้ ใบไม้สด ธุรกิจผลิตและจัดดอกไม้ เป็นงานอาชีพที่ใช้ต้นทุนไม่มากนักเพราะสามารถมีเงินหมุนเวียนจากการบริการจัดดอกไม้ได้ นอกจากนี้ยังมีอีกหลายลักษณะที่สามารถเลือกให้เหมาะสมกับตนเอง ดังนี้

๑. เจ้าของคนเดียว

เป็นการประกอบธุรกิจรูปแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือน ใช้แรงงานสมาชิกในครอบครัว รูปแบบนี้มีข้อจำกัด คือ ขยายกิจการได้ยาก ระดมทุนได้น้อย แต่สามารถพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในอนาคตได้

๒. ลูกจ้างหรือรับจ้าง

เป็นการประกอบธุรกิจรูปแบบการทำงานตามความต้องการของผู้ว่าจ้างอาจเป็นบางครั้งหรือประจำ เช่น การรับทำส่วนประกอบของดอกไม้ประดิษฐ์ ได้แก่ ตัดกลีบดอกไม้-ใบประกอบช่อพันกัน เย็บแบบสด มัดดอกชำ ร้อยตัวมาลัย ทำอุบะ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “จ้างตัดตอน” ซึ่งสามารถรับจ้างเป็นจำนวนมากได้ ข้อเสียคือค่าจ้างไม่สูง เนื่องจากเป็นการทำงานขั้นตอนซ้ำ ๆ

๓. ผู้จัดการฝ่ายวัสดุ อุปกรณ์เกี่ยวกับการจัดดอกไม้

เป็นการประกอบธุรกิจการขายสินค้าเฉพาะประดิษฐ์ดอกไม้สำเร็จรูปจำหน่ายและรับบริการจัดช่อดอกไม้

การประกอบอาชีพลักษณะนี้ เจ้าของควรศึกษาข้อมูลและพัฒนาฝีมือการจัดอยู่เสมอ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า จึงจะนับว่าประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

ความรู้เกี่ยวกับอาชีพประดิษฐ์และจัดดอกไม้

ผู้ที่จะประกอบอาชีพประดิษฐ์และจัดดอกไม้ ควรศึกษาเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์และจัดดอกไม้ การเลือกซื้อ การเก็บ และดูแลรักษาให้คงคุณภาพดี ตลอดจนวิธีการใช้ โดยการทดลองใช้และแก้ไขปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา

วัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ดอกไม้

๑. **ผ้า** ที่นิยมนำมาใช้ ได้แก่ ผ้าแพรเยื่อไม้ ผ้าออร์แกนซา ผ้ามัสลิน ผ้าสักหลาด ผ้ากำมะหยี่ ผ้าใยบัวหรือถุงน่องสีต่าง ๆ ปัจจุบันมีอีกหลายลักษณะที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการประดิษฐ์ให้มีลักษณะเหมือนธรรมชาติมากที่สุด เช่น ผ้าหนังเบี่ยง มีลักษณะหนานุ่ม เนื้อแน่น ใช้ทำดอกไม้ ใบไม้กลีบหนาแน่นได้สวยงาม

๒. **ส่วนต่าง ๆ ของพืช** เช่น เปลือก ใบ ต้น ราก ดอก ผลของพืชบางชนิดก็นำมาใช้ประดิษฐ์ดอกไม้ได้สวยงามเช่นกัน

๓. **ส่วนต่าง ๆ ของสัตว์** เช่น ปีกแมลงทับ เปลือกหอย กระดุกสัตว์ ขนนก ขนไก่ รังไหม

[12]

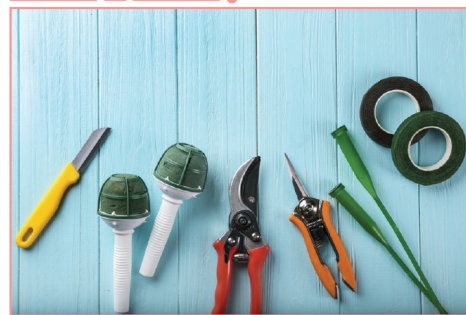
๔. **กระดาษ** เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษสมุดโทรศัพท์ กระดาษโปสเตอร์ กระดาษสา กระดาษย่น กระดาษทิชชู กระดาษแก้ว
๕. **พลาสติก** เช่น ถุงพลาสติก ขวด และแก้วน้ำพลาสติก
๖. **วัสดุอื่น ๆ** เช่น ดินไทย ดินญี่ปุ่น ดินหอมมะลิ แป้งขนมปัง แป้งข้าวเหนียว วัสดุที่เลือกใช้ ควรมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการที่จะใช้ มีความสวยงาม คงทน ดูแลรักษาง่าย เศษที่เหลือจากการใช้ต้องกำจัดอย่างถูกวิธี ไม่เป็นพิษต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดดอกไม้

๑. **แจกันหรือภาชนะรูปทรงต่าง ๆ** ได้แก่ ทรงเตี้ย ทรงสูง ทรงอิสระ
๒. **โฟมจัดดอกไม้** มี ๒ ชนิด ได้แก่
 - ๒.๑ **โฟมจัดดอกไม้สด** หรือที่เรียกในท้องตลาดว่า “โอเอซิส” เป็นก้อนสีเหลี่ยมสีเขียว ก่อนใช้ต้องแช่น้ำให้ชุ่ม จัดใส่ในภาชนะช่วยให้ปักดอกไม้ได้ง่าย
 - ๒.๒ **โฟมจัดดอกไม้แห้ง** เป็นโฟมก้อนสีเหลี่ยมสีเทาหรือน้ำตาล หั่นก้อนขนาดเหมาะสมกับภาชนะที่จะใช้ อย่าให้หลวมหรือแน่นเกินไป ปัจจุบันใช้วัสดุที่ย่อยสลายง่าย ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

๓. **กรรไกรตัดกิ่งไม้** ใช้สำหรับจัดดอกไม้สด
๔. **คีมตัดลวด** ใช้ได้ทั้งจัดดอกไม้สดและดอกไม้ประดิษฐ์
๕. **กาว** ใช้สำหรับจัดดอกไม้ประดิษฐ์ให้ติดแน่นกับโฟม นิยมใช้กาวลาเท็กซ์ทาทำดอกไม้ และไม้กอน้ำกึ่งบนโฟม

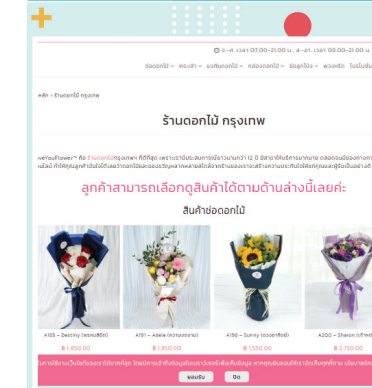
[13]

คุณสมบัติที่ของนักจัดดอกไม้ ควรมีคุณสมบัติดังนี้

๑. รักการจัดดอกไม้
๒. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับดอกไม้ หลักการจัดดอกไม้และรูปแบบพื้นฐานของการจัดดอกไม้อย่างละเอียด
๓. มีความคิดสร้างสรรค์ในการเลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์จัดดอกไม้
๔. เป็นผู้ปฏิบัติงานด้วยความประณีต รอบคอบ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
๕. ศึกษาการใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้อง และปลอดภัย ตลอดจนการดูแลรักษาดอกไม้สด ดอกไม้ประดิษฐ์ และวัสดุอุปกรณ์อย่างถูกต้อง เพื่อรักษาคุณภาพของวัสดุให้คงสภาพดี สามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่า ประกอบอาชีพด้วยความสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสีสิ่งแวดล้อม

สาระน่ารู้

กลยุทธ์การประกอบอาชีพประดิษฐ์และจัดดอกไม้

กลยุทธ์ในการประกอบอาชีพประดิษฐ์และจัดดอกไม้ ในปัจจุบันผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมใช้อินเทอร์เน็ตกันอย่างแพร่หลาย ผู้ประกอบอาชีพสามารถเปิดร้านขายดอกไม้บนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ความสะดวกแก่ลูกค้าในการสั่งซื้อ มีรูปถ่ายให้ลูกค้าสามารถเลือกดูว่าชอบแบบไหน สามารถสั่งซื้อหรือสั่งทำตามความต้องการของลูกค้า และสามารถจัดส่งดอกไม้ถึงที่อยู่ได้

ที่มา : ร้านเลิฟ ยู ฟลาวเวอร์ <https://www.loveyouflower.com/>

[14]

งานประดิษฐ์ในท้องถิ่น

งานประดิษฐ์ในท้องถิ่น หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่คนในชุมชนในท้องถิ่นได้ผลิตขึ้นจากภูมิปัญญาและวัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยมีความหลากหลายทางภูมิศาสตร์และภูมิปัญญาชาวบ้าน เห็นได้จากผลิตภัณฑ์งานประดิษฐ์ที่มีความแตกต่าง และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชนนั้น ๆ ได้แก่

๑. งานเครื่องเงิน เครื่องทอง ถมทอง

งานเครื่องเงิน เครื่องทอง ถมทองของชาวนครศรีธรรมราชเป็นงานประดิษฐ์ที่ต้องใช้ภูมิปัญญาและวัสดุที่มีอยู่มากในแถบภาคใต้ เป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการผลิตจากรุ่นสู่รุ่นและเกิดการพัฒนามือมี ส่งเสริมให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถผลิตจำหน่ายไปยังต่างประเทศ นำรายได้เข้าประเทศไทยได้อย่างมาก

การแกะสลักเครื่องเงิน

๒. งานทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย

ในสมัยก่อนแม่บ้านส่วนใหญ่ในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือมีความสามารถในการทอผ้าเกือบทุกคน ดังนั้นจึงมีการประกอบอาชีพปลูกฝ้าย ปลูกหม่อน เลี้ยงไหม และทอผ้ากันอย่างกว้างขวาง ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของไทยได้รับความนิยมอย่างมาก ผ้าไหมไทยเป็นผ้าที่มีลวดลายสวยงาม ปัจจุบันมีการนำวัสดุอื่น ๆ มาตกแต่งให้เส้นใยไหมมีความทนทานและดูแลรักษาง่ายมากขึ้น จึงทำให้ผ้าไหมไทยมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมอย่างมาก

การทอผ้าไหม

[15]

สาระน่ารู้

ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสู่สินค้า OTOP SELECT

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ มีแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหม ซึ่งเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระดับ ๓-๕ ดาว เพื่อพัฒนาเข้าสู่การเป็น OTOP SELECT โดยจะเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับสินค้า โดยเฉพาะช่องทางการตลาดออนไลน์ เพื่อช่วยให้เข้าถึงผู้บริโภคจากทั่วโลกได้มากขึ้น

๓. งานจักสานจากกก ไม้ไผ่ และอื่น ๆ

งานจักสานจากกก ไม้ไผ่ และอื่น ๆ ของชาวจันทบุรี ชาวบ้านอำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี ชาวบ้านบางเจ้าฉ่า จังหวัดอ่างทอง เนื่องจากในแถบจังหวัดดังกล่าวมีไม้ไผ่ กก ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากคนในชุมชนมีการจักสานภาชนะต่าง ๆ ใช้กันในชีวิตประจำวันจนเกิดความชำนาญและได้รับการส่งเสริมให้พัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและสวยงามมากยิ่งขึ้นจนเป็นที่นิยมและเป็นสินค้าส่งออกที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้อย่างมาก

งานจักสาน

๔. งานแกะสลักไม้

งานแกะสลักไม้ของชาวเชียงใหม่แพร่เนื่องจากภาคเหนือของประเทศไทยเต็มไปด้วยป่าไม้ และชาวบ้านมักจะทำเครื่องใช้ต่าง ๆ จากไม้ และแกะสลักลวดลายต่าง ๆ ลงบนเนื้อไม้ทำให้งานประดิษฐ์นั้น ๆ สวยงามน่าใช้ ปัจจุบันงานแกะสลักไม้ของภาคเหนือได้รับความนิยมอย่างมากและมีราคาค่อนข้างสูงเนื่องจากไม้ที่แกะสลักเดิมนิยมใช้ไม้สักเท่านั้น แต่ปัจจุบันเพื่อลดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า จึงหันมาใช้วัสดุอื่นมาแกะสลักแทน เช่น หิน ไม้เนื้ออ่อน

การแกะสลักไม้

16

๕. งานเครื่องปั้นดินเผา

งานเครื่องปั้นดินเผาของชาวราชบุรี อ่างทอง อยุธยา นครราชสีมาซึ่งนำดินมาปั้นเป็นภาชนะ ตุ๊กตา ของใช้ประดับตกแต่งบ้าน ของเล่นต่าง ๆ เช่น โองราชบุรี ตุ๊กตาชาววังบางเสด็จ เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน ล้วนเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นจากวัตถุดิบและภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ

งานเครื่องปั้นดินเผา

สรุป

งานประดิษฐ์ที่สามารถทำเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมสำหรับคนไทยผู้รักงานประดิษฐ์ของชำร่วย ของที่ระลึก ประดิษฐ์และรับจัดดอกไม้ อาหารสำเร็จรูปงานประดิษฐ์ในท้องถิ่น และอื่นๆ โดยเป็นผู้ผลิต ผู้จำหน่ายหรือทั้งผลิตและจำหน่าย ตลอดจนออกแบบและจำหน่ายบรรจุภัณฑ์ต่างๆ จึงควรเลือกอาชีพให้เหมาะกับตนเอง รวมทั้งรูปแบบการประกอบอาชีพ ได้แก่ เจ้าของคนเดียว ลูกจ้างหรือรับจ้างประดิษฐ์ชิ้นส่วนและผู้จัดจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์การประดิษฐ์ นอกจากนั้นยังต้องเรียนรู้เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ควรเลือกวัสดุที่มีในท้องถิ่น และพัฒนาความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพที่เลือกให้ทันสมัย ทันต่อความต้องการของผู้บริโภคอยู่เสมอ จึงจะทำให้เป็นผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพและสิ่งสำคัญอย่างยิ่งผู้ประกอบการอาชีพงานประดิษฐ์ต้องมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าหาวิธีกำจัดเศษวัสดุต่างๆ ที่เหลือจากการผลิตอย่างถูกวิธีและไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

17

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

กิจกรรมที่ ๑

๑. นักเรียนร่วมกันศึกษาวัสดุทดแทนที่ใช้ในงานประดิษฐ์ที่ไม่สามารถหาได้ในท้องถิ่น
๒. จัดนิทรรศการสิ่งประดิษฐ์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมและใบงานในบทเรียน อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการประดิษฐ์
๓. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานอาชีพที่สนใจและคาดว่าจะเลือกประกอบอาชีพในอนาคตและแนวทางการประกอบอาชีพให้สำเร็จ พร้อมเปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

กิจกรรมที่ ๒

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม ช่วยกันวางแผนธุรกิจ คือ
 - กลุ่มที่ ๑ เป็นผู้ผลิต
 - กลุ่มที่ ๒ เป็นผู้ขาย
๒. วางแผนร่วมกันเกี่ยวกับการผลิตและวิธีการขาย
๓. ปฏิบัติการผลิตสินค้าและขายจริง
๔. สรุปผลการปฏิบัติงาน (ทำเอกสารรายงานผล)
 - * การวางแผนงาน (ข้อดี ข้อเสีย และแนวทางการแก้ไข)
 - * ขั้นตอนการปฏิบัติ (ข้อดี ข้อเสีย และแนวทางการแก้ไข)
 - * ขั้นตอนการขาย (ข้อดี ข้อเสีย ผลกำไร ขาดทุน และแนวทางการแก้ไข)
๕. รายงานผลการปฏิบัติงานหน้าชั้นเรียน

คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายของของชำร่วยและของที่ระลึกมาพอเข้าใจ
๒. การประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ของชำร่วย ของที่ระลึก แบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้กี่กลุ่ม อะไรบ้าง
๓. นักเรียนคิดว่าผู้ที่ประกอบอาชีพผลิตของชำร่วย ของที่ระลึก ควรมีคุณสมบัติอย่างไร
๔. นักเรียนคิดว่าผู้ที่ประกอบอาชีพประดิษฐ์และจัดดอกไม้ควรมีความรู้ในเรื่องใดบ้าง
๕. งานประดิษฐ์ในห้องนี้หมายถึงอะไร พร้อมกับยกตัวอย่างประกอบ

การออกแบบบรรจุภัณฑ์

๒

บทเรียนนี้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง ๑.๑ เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

- มฐ. ง ๑.๑
- (๑) อภิปรายขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
 - (๒) ใช้ทักษะในการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณธรรม
 - (๓) อภิปรายการทำงานโดยใช้ทักษะการจัดการเพื่อการประหยัดพลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

แนวคิด

บรรจุภัณฑ์ (Package) เปรียบเสมือนเสื้อผ้าของผลิตภัณฑ์ที่ช่วยให้ผลิตภัณฑ์คงลักษณะและคุณภาพ มีความน่าสนใจ น่าใช้ และช่วยในการตัดสินใจซื้อได้มาก ก่อนการเลือกบรรจุภัณฑ์ จึงควรพิจารณาแบบ วัสดุ และประโยชน์ของบรรจุภัณฑ์ นอกจากนั้นต้องคำนึงถึงวิธีการจัดบรรจุภัณฑ์ที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้อีก และควรเป็นวิธีการที่ปลอดภัยต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมด้วย

สาระการเรียนรู้

๑. การออกแบบบรรจุภัณฑ์
๒. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ด้วยโปรแกรม Photoshop เบื้องต้น
๓. วัสดุบรรจุภัณฑ์
๔. บรรจุภัณฑ์กับการรักษาสีสิ่งแวดล้อม